

UNS

UCZELNIA NAUK SPOŁECZNYCH

SCIENTIFIC
AND PEDAGOGICAL
INTERNSHIP

THE IMPACT OF UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION ON THE DEVELOPMENT OF CULTURE AND ART EDUCATION

JULY 28 - SEPTEMBER 7, 2025
ŁÓDŹ, THE REPUBLIC OF POLAND

UNS

UCZELNIA NAUK SPOŁECZNYCH

Academy of Social Sciences

**PROCEEDINGS OF THE SCIENTIFIC
AND PEDAGOGICAL INTERNSHIP**

July 28 – September 7, 2025

**Łódź,
the Republic of Poland
2025**

CONTENTS

THE IMPACT OF UKRAINE'S EUROPEAN INTEGRATION ON THE DEVELOPMENT OF CULTURE AND ART EDUCATION

Сучасні європейські тренди та проблеми художньої освіти у викладанні
академічного рисунку в університеті

Красний Е. К...... 6

Цифрова репрезентація культурної спадщини як компонент підготовки
фахівців у сфері культури в умовах євроінтеграції

Мамон В. Є...... 9

Національно-культурні орієнтири українського суспільства

Мараєва У. М. 14

Вокальні теорії співу як основа виконавської техніки
майбутніх викладачів вокалу

Мережко Ю. В. 17

Семіотика вокального мистецтва: між звучанням, смислом
і сприйняттям

Носуля А. В. 22

Ukrainian education in the graphic design sector: the context of European
integration changes

Udris-Borodavko N. S. 28

JOURNALISM EDUCATION IN THE EU: OPPORTUNITIES FOR UKRAINE

Countering fakes, propaganda, and deconstruction of rashism narratives
as components of Ukraine's information security amid full-scale war

Debenko I. B...... 36

Jean Baudrillard on the functions of advertising in the consumer society

Slyusar V. M. 41

COMPONENTS OF QUALITY PHYSICS AND MATHEMATICS EDUCATION: A MODERN VIEW

Про особливості викладання систем координат для геодезичних
спеціальностей у закладах вищої освіти

Лук'янченко Ю. О...... 46

2. Мараєва У. М. Традиційна культура в умовах глобалізації та модернізаційних процесів України. *Матеріали II Всеукраїнської науково-практичної конференції «Філософські проблеми сучасності»* : статті й тези / редкол. Берегова Г. Д., Герасимова Е. М., Лень Т. В. й ін. Херсон : РВВ «Колос», 2014. С. 150–153.

3. Полтавець О. М. Проблеми збереження етнокультурної ідентичності української діаспори в США та Канаді в умовах глобалізації. *Українська культура : минуле, сучасне, шляхи розвитку* : збірник наукових праць. Випуск 17. Том 2. Рівне, 2011. С. 80–84.

ВОКАЛЬНІ ТЕОРІЇ СПІВУ ЯК ОСНОВА ВИКОНАВСЬКОЇ ТЕХНІКИ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ ВОКАЛУ

Мережко Ю. В.

кандидат педагогічних наук, доцент,

доцент кафедри академічного та естрадного вокалу

Київський столичний університет імені Бориса Грінченка

м. Київ, Україна

В умовах гуманізації освітнього процесу основна увага науковців і педагогів-практиків зосереджується на таких теоретичних аспектах вищої освіти в Україні, які забезпечують можливості розвитку та творчої самореалізації кожної особистості, формування у неї культурного, інтелектуального, творчого потенціалу.

Заклади вищої освіти мистецького спрямування в Україні сприяють якісній підготовці майбутніх викладачів вокалу, які в процесі навчання не тільки оводівають майбутньої професією, а й формують виконавську майстерність, шліфують

виконавську техніку співу у процесі вокальної діяльності. Теоретична складова фахової підготовки здобувачів вищої освіти не менш важлива, ніж практична і є основою методики співу кожного артиста-вокаліста, а також майбутнього викладача вокалу.

Голосоутворення – це складний психофізіологічний процес, включаючий ряд рефлексів та підлеглий регулюючому впливу кори головного мозку.

Звукоутворення – це процес утворення звукових коливань, які можуть виникати в результаті різних механічних, електронних або інших вібраторів, або в контексті мовлення, як процес формування звукової хвилі, що відбувається в гортані. У людському голосовому апараті це включає в себе дихальну систему, голосові зв'язки, ротову порожнину та носоглотку.

Розуміння майбутніми викладачами вокалу процесу голосоутворення та звукоутворення є необхідною умовою результативності їх навчання співу. Знання існуючих у вокальній педагогіці теорій співу сприятиме ефективному формуванню у здобувачів практичних основ співу.

Вокальні теорії співу у своїх наукових роботах розглядали: Л. Гринь, М. Гарсія, О. Стахевич, Р. Юссон, В. Яромчук та інші як вітчизняні, так і закордонні науковці.

Таким чином, бажано розглянути основні теорії співу, на яких базується методика викладання сольного співу, а саме: резонансну, міоеластичну, нейромоторну (нейрохронаксічну).

Велика роль у вивченні фізіології фонації належить видатному радянському вченому Володимиру Петровичу Морозову, який сформулював *резонансну теорію мистецтва співу (РТМ)*.

Резонансна теорія співу В. Морозова – нова методологічна основа професійного навчання співу. Слово «резонанс» розшифровується у науковій літературі як звучати, відгукуватись.

Вчений обґрунтовував психологічні основи резонанса та його виникнення під час вокально-виконавської діяльності. В. Морозов розглядав необхідність системного комплексного підходу до розгляду ролі всіх частин голосового апарату у їх взаємодії під час співу. Робота голосового апарату, особливо гортані, на його думку, залежить від ендокринної, нервової, дихальної, полової, серцево-судинної та інших систем, які функціонують в організмі людини. Гормони щитовидної залози та наднирники визначають витривалість голосу.

Дослідження цього автора, показали сильну залежність роботи гортані від характеру співацького дихання та особливостей регулювання співаком системою резонаторів (грудного, головного). Сучасний дослідник В. Яромчук вважав, що саме ця теорія обґрунтовує можливості «досягнення при мінімальних фізичних напруженнях органів голосоутворення великої сили співочого голосу, краси тембру, дзвінкості та польотності звуку, висоти фонетичних якостей (легкості й невтомності) голосоутворення» [2, С. 166]. Голосовий апарат, на думку В. Морозова – це нерозривна єдність дихання, гортані та резонаторів у співі. Голос, за своєю природою, є цілісний.

Вченим розглянута також роль в оволодінні резонансної техніки співу таких якостей психіки як уяви, емоцій, відчуттів, мислення, а саме розуміння співаком механізму роботи власного голосу. Образ і емоції мають велике значення в оволодінні резонансної техніки співу. Це важливий психологічний засіб навчання резонансному співу.

Він вважав, що секрет майстерності великих співаків у перетворенні голосового апарату у потужний, невтомний і красиво лунаючий музичний інструмент не шляхом небезпечних маніпуляцій голосовими зв'язками, а шляхом інтуїтивного використання енергії, яку дає голосу резонанс і резонатори. Цікаво відмітити, що резонатори у кращих співаків виконують

важливу захисну роль стосовно гортані та голосових зв'язок, що надає голосу якостей витривалості й довговічності.

Італійський врач Мануель Гарсія у 1840 році висунув теорію голосоутворення і поклав в основу значення підкладкового тиску повітря, який під тиском сжатої повітряної струї з силою розриває голосові зв'язки, визиваючи їх коливання. Коливання голосових зв'язок та повітряного струменю створюють звук, який ми сприймаємо як голос.

Ця теорія отримала назву *міоеластична* («міо» – м'яз, «еластикум» – упругий), вона була висунута ще у середині XIX століття Ферраном. Згідно їй головними факторами голосоутворення є тиск повітря у трахеї та тонус внутрішніх м'язів у гортані. Між ними виникає взаємодія з підтриманням внутрішньобронхіального та трахеального тиску, необхідного для вимовляння фонетичного голосного. Під впливом повітряного стовпа та власного тонуса голосу зв'язки здійснюють певну кількість коливань, пропускаючи невеликі пропорції повітря в секунду. Механізм регулювання висоти голосу пояснюється так: чим вище натягуються та сжимаються голосові зв'язки, тим вище голос, та навпаки. Але ця теорія не могла пояснити, чому під час співу при відкритій голосовій щилині, голос не ослабляється, не зрозуміло було як співаки можуть витримувати одну й туж саму висоту основного тону голосу при зміні сили підзв'язкового тиску або точно інтонувати при неповному звуці.

Нейромоторна або нейрохронаксична теорія була обгрунтована у 1950 році французьким вченим, дослідником голосоутворення Раулем Юссоном. Згідно цієї теорії коливання голосових зв'язок відбуваються не пасивно під впливом повітряного стовпа, а активно – під впливом нервових імпульсів, які поступають з кори головного мозку. Їх часота

коливань залежить від довжинита масивності, об'єму, форми резонаторів, підкладкового тиску.

Повітрянна струя не є рушійною силою коливань голосових зв'язок, а є матеріалом, з якого генерується енергія – звук. По старій (міоеластичній) теорії, повітря коливає голосові зв'язки, по новій (нейромоторній або нейрохронаксихній) теорії – голосові зв'язки коливають повітря, періодично скорочуючись.

Отже, підсумовуючи вищевикладене, можна підкреслити, що важливість знання вокальних теорій співу майбутніми викладачами вокалу, дозволить їм не тільки краще розуміти як відбуваються процеси голосоутворення та звукоутворення, а й активно використовувати ці знання у подальшій професійній, виконавській і педагогічній діяльності.

Література:

1. Гринь Л. О. Теорія вокальної педагогіки : навчальний посібник для здобувачів ступеня вищої освіти бакалавра спеціальності «Сценічне мистецтво» освітньо-професійна програма «Театральне мистецтво». Запоріжжя : Запорізький національний університет, 2024. 135 с.

2. Яромчук Вадим. Перспективи побутування академічного вокалу на початку ХХІ століття. *Наукові записки. Серія : Мистецтвознавство*. Тернопіль : Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка. 2016. № 2 (вип. 35). С. 164–169. URL: <https://tinyurl.com/4fe5cue9> (дата звернення: 25.07.2025).